

Primair Progressieve Afasie (PPA)

Primair Progressieve Afasie (PPA) is een vrij zeldzame vorm van dementie. Bij PPA beginnen de klachten vaak al voor het 65e levensjaar. Bij deze vorm ontstaan geleidelijk problemen in de taal (en soms ook spraak), die langzaam toenemen in de tijd. Deze taalstoornis wordt 'afasie' genoemd. De afasie ontstaat omdat bij PPA in eerste instantie het taalgebied in de hersenen wordt aangetast.

PPA wordt onderverdeeld in drie varianten. In elke variant wordt een ander gedeelte van het taalgebied in de hersenen aangetast. Hierdoor staan bij elke variant andere klachten op de voorgrond.

- **Niet-vloeiende Primair Progressieve Afasie (nvPPA)**
De eerste verschijnselen van nvPPA zijn dat het spreken moeilijker en onduidelijker wordt. Het lukt minder goed om grammaticaal goede zinnen te maken. Het tempo van het spreken gaat omlaag en de spraak kan 'stotterend' klinken. Lezen en schrijven wordt ook moeilijker. Het woordbegrip blijft wel goed. Na enige tijd kunnen ook andere problemen ontstaan, zoals gedragsveranderingen. nvPPA kan uiteindelijk ervoor zorgen dat iemand niet meer kan spreken en kan gepaard gaan met bijvoorbeeld slikstoornissen.
- **Semantische dementie (SD)**
Semantische dementie (SD) is een redelijk zeldzame vorm van dementie. Bij semantische dementie klinkt de taal vloeiend, maar is inhoudsarm. Mensen met semantische dementie verliezen geleidelijk de betekenis van woorden. Ze kunnen vaak niet op woorden komen. Zo wordt een woord als 'auto' vervangen door bijvoorbeeld 'jeweetwel' of 'ding'. Of worden er omschrijvingen gegeven zoals 'dat groene harige ding dat ik 's ochtends altijd eet' (kiwi). Van veel voorkomende voorwerpen weet iemand met SD niet meer hoe ze heten. Bijvoorbeeld: 'Ik moet volgens dit lijstje een braadworst kopen, maar ik heb geen idee wat dat is.'

Ook het herkennen van voorwerpen wordt bij deze vorm van dementie steeds lastiger. Naast deze problemen ontstaan later in het ziekteproces ook andere symptomen, zoals gedragsveranderingen of geheugenverlies. Na ongeveer 5 tot 7 jaar begrijpt de patiënt nog maar weinig, wat kan leiden tot een ernstig psychisch isolement.

De informatie in deze folder is van algemene aard en is bedoeld om u een beeld te geven van de zorg en voorlichting die u kunt verwachten. In uw situatie kunnen andere adviezen of procedures van toepassing zijn. Deze folder is dan ook slechts een aanvulling op de specifieke (mondelinge) voorlichting van uw specialist of behandelaar.

- **Logopene progressieve afasie (LPA)**

Bij LPA heeft iemand steeds meer moeite met het vinden van de juiste woorden. Hierdoor vallen er vaker stiltes en zegt iemand vaker 'uhm'. Hierdoor wordt het spreken/vertellen traag. Het begrip van woorden en kennis van voorwerpen is hierbij meestal nog goed. Iemand met LPA kan zich ook vaker verspreken. Er worden dan klanken verwisseld, bijvoorbeeld 'moken' in plaats van 'molen'. Ook lukt het herhalen van een zin steeds minder goed.

Oorzaken

De oorzaken en risicofactoren van primair progressieve afasie zijn heel verschillend. Het kan zijn dat er sprake is van een erfelijke vorm. De erfelijkheid van deze ziekte kan getest worden.

Logopedie

Bij het ontstaan van taalproblemen dient de hulp van een logopedist te worden ingeschakeld. Dit gebeurt in veel gevallen ook wanneer de diagnose PPA (nog) niet is gesteld. Omdat het gaat om een aandoening waarbij de achteruitgang zich zal voortzetten, is een specifieke benadering vereist. De logopedist richt zich in de begeleiding op:

- het voorlichting geven aan de omgeving;
- het optimaliseren van de communicatie;
- de logopedist zal met u beoordelen of het introduceren en leren gebruiken van communicatiehulpmiddelen en compensatiestrategieën, zoals non-verbale communicatietechnieken bij u van toepassing is;
- de logopediste zal met u beoordelen of het aanbieden van taal oefeningen/programma's een geschikte optie is, om zelfstandig te oefenen en hiermee de taal functies zo lang mogelijk te behouden, bijvoorbeeld op de computer.

Meer informatie

Heeft u na het lezen van deze informatie nog vragen? Neem dan tijdens kantooruren contact op met de polikliniek waar u onder behandeling bent:

- Polikliniek neurologie via telefoonnummer (040) 888 84 10.
- Polikliniek ouderengeneeskunde via telefoonnummer (040) 888 61 84.

U kunt ook kijken op de volgende websites:

www.mmc.nl

www.alzheimercentrum.nl